

DIN ISTORIA BIOLOGIEI GENERALE

N. Botnariuc

(Editura Științifică, București 1961)

În literatura noastră de specialitate se simțea încă de mult timp lipsa unei lucrări sintetice despre istoria biologiei generale. Lucrarea lui Botnariuc, bazată pe o amplă documentare, utilizând 1190 izvoare bibliografice, apărută recent, reușește în bună parte să umple această lacună. E vorba de o prezentare sintetică a istoriei biologiei, care cuprinde peste 750 de pagini.

Unul dintre meritele indiscutabile ale lui Botnariuc este faptul că, folosind alternativ atât metoda analitică cât și cea sintetică — inductivă și deductivă — prezintă și analizează amănunțit dezvoltarea cunoștințelor de biologie în diferitele oriinduri sociale. În centrul expunerii sale se află evoluționismul darwinist și lupta dusă în jurul acestuia. Autorul izbutește să ilustreze în mod plastic toate acele căi care de-a lungul secolelor au dus la apariția concepției evoluționiste a lui Darwin.

Botnariuc acordă o mare atenție relieării influenței reciproce dintre concepțiile filozofice progresiste și ideile biologice. Un loc central în lucrarea sa îl ocupă biologia contemporană, problema luptei ideologice dintre ne-darwinști și micuriniști. Autorul este foarte ponderat și obiectiv în aprecierea priorităților științifice.

Valoarea lucrării sale este sporită de faptul că reușește să îmbine perspectiva de ansamblu a istoricului științelor cu cunoștințele de specialitate minuțioase ale biologului. Dar aici se ridică unele probleme discutabile. Pare îndreptățită întrebarea dacă o expunere atât de minuțioasă a problemelor de specialitate, ca aceea pe care o face *Botnariuc*, este compatibilă cu caracterul sintetic al unei opere de istoria științelor. Înainte de toate, ne gândim la prezentarea concepției lui *Darwin*, care, după părerea noastră, este prea detaliată. Dar obiecția aceasta se referă și la unele concepții biologice idealiste, demult depășite. Aceste idei sînt astăzi complet uitate și de aceea nu constituie un pericol nici în lupta ideologică. Ar fi cazul să ne întrebăm dacă nu ar fi oportun ca la o nouă ediție a lucrării, autorul să prescurteze aceste părți sau să le tipărească cel puțin cu litere mici, pentru ca și astfel să se illustreze semnificația lor secundară. În același timp ar fi de dorit să se evite unele erori faptice de minimă importanță care apar pe alocuri. O asemenea remediere ar pune într-o lumină și mai puternică calitățile acestei lucrări eminente.

Valoarea științifică a lucrării lui *Botnariuc* este considerabil îmbogățită de faptul că în ea găsim numeroase citate din operele savanților a căror concepție este prezentată. După părerea noastră, aprecierile autorului sînt judicioase, cu toate că uneori par excesiv de severe (ca de exp. în cazul lui *Haller*).

Capitolul „Din istoria biologiei generale în România” a fost scris de *S. Ghiță*, care a trebuit să lupte cu multe dificultăți. Lipsa unor lucrări monografice despre istoria biologiei în țara noastră, l-a obligat pe autor ca, în cele mai multe cazuri, să prezinte materialul pe baza unor izvoare originale. Și în acest capitol, în centrul expunerii găsim luptă dusă în jurul ideilor darwiniste. *S. Ghiță* s-a achitat de această sarcină printr-o pregătire temeinică și o justă orientare ilozofică. Trebuie să notăm însă că în cursul analizei multilaterale a problemei prezentate, întîlnim uneori și greșeli regretabile. Așa de exemplu, este inadmisibilă lipsa analizei temeinice a ideilor în adevăr revoluționare ale lui *Ștefan Slîncă* într-o lucrare, care se ocupă de istoria ideilor darwiniste în țara noastră.

Prin spiritul ei născut marxist, prin materialul ei factual vast și nuanțat, prezentat într-o formă înaltă într-o formă cu vădite calități literare, „Din istoria biologiei generale” îmbogățește cu o lucrare valoroasă literatura științifică din patria noastră.